

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Kučery a soudkyň JUDr. Gordany Burianové a JUDr. Ireny Sekavové ve věci

žalobců:

- a) V [redacted] V [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted]
- b) Z [redacted] V [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted]
- c) Z [redacted] V [redacted], narozená [redacted]
bytem [redacted]

všichni zastoupeni advokátem JUDr. Jiřím Kozákem, PhD.
sídlem Nitranská 988/19, 130 00 Praha

proti
žalované:

TOS-MET slévárna a.s., IČO: 28793099
sídlem Stankovského 1687, 250 88 Čelákovice
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Hájkem
sídlem Revoluční 1003/3, 110 00 Praha 1

za účasti
vedlejší účastnice
na straně žalované

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, IČO: 47116617
sídlem Pobřežní 665/21, 186 00 Praha 8
zastoupená advokátem JUDr. Antonínem Mokřým
sídlem U Prašné brány 1079/3, 110 00 Praha 1

o náhradu škody způsobené pracovním úrazem ve výši 1 224 329 Kč s příslušenstvím, 110 905 Kč s příslušenstvím a 100 000 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobců a žalované proti částečnému mezitímnímu rozsudku Okresního soudu Praha – východ ze dne 1. 11. 2018, č. j. 9 C 85/2015 - 500

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrtánková

takto:

- I. Řízení o odvolání žalobců b) a c) se zastavuje.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. mění tak, že na základ nároku žalobce a) je opodstatněný v rozsahu jedné třetiny.
- III. O nákladech řízení včetně nákladů řízení odvolacího bude rozhodnuto v konečném rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal odškodnění pracovního úrazu, který jako zaměstnanec žalované utrpěl dne 20. 11. 2013, když při kontrole aerátoru linky BMD se mu při výstupu „smekla noha na kovové konstrukci a spadl do tělesa zásobníku“. Při pádu narazil hrudníkem na hranu násypky, čímž došlo k pohmoždění hrudníku. Utrpěl závažná poranění s mimořádně náročným způsobem léčby a obtížnou rehabilitací. Pracovní neschopnost trvala až do 14. 1. 2015. Žalobce a) byl uznán invalidním ve třetím stupni. Požadoval odškodnění bolestného, ztížení společenského uplatnění, nákladů léčení a věcné škody. Žalobci b) a c) (syn a manželka žalobce) požadovali každý 100 000 Kč podle ustanovení § 2959 občanského zákoníku a žalobce b) navíc náhradu škody ve výši 10 905 Kč na náklady, které vynaložil rovněž v souvislosti s utrpěným úrazem žalobce a).
2. Odvoláním napadeným částečným mezitímním rozsudkem bylo výrokem I. rozhodnuto, že základ nároku žalobce a) za žalovanou je opodstatněný v rozsahu jedné poloviny. Ve výroku II. bylo rozhodnuto, že o výši nároku žalobce a), nároku žalobců b) a c) a nákladech řízení bude rozhodnuto v rozhodnutí, kterým bude řízení skončeno. Soud prvního stupně po provedeném řízení dospěl k závěru, že žalovaná se zprostila své odpovědnosti podle ustanovení § 367 odst. 2, písm. a) zákoníku práce do výše jedné poloviny. Soud prvního stupně měl za prokázáno, že k úrazu žalobce a) došlo nikoliv uklouznutím na kovové konstrukci aerátoru linky BMD, ale tím, že v rozporu s bezpečnostními předpisy nebyl odstaven jeřáb a příčinou úrazu byla srážka žalobce a) s jeřábem. Dle názoru soudu prvního stupně žalovaná nevyžadovala dodržování bezpečnostních předpisů a sama v rozporu s příslušnou normou neoznačila předmětný prostor výstražnou cedulí, proto nemohla být zproštěna své odpovědnosti za škodu vzniklou pracovním úrazem zcela.
3. Proti tomuto rozsudku podali odvolání všichni tři žalobci. Namítali, že nepovažují za správný skutkový závěr soudu, že žalovaná prokazatelně seznámila prvního žalobce s bezpečnostní normou č. 1/07/10, případně mu udělila pokyny týkající se bezpečnosti práce při pohybu v prostoru aerátoru linky BMD. Odkazují na zápisy ze školení o bezpečnosti práce od roku 2010, z nichž podle jejich názoru jednoznačně nevyplývá, že byl žalobce a) seznámen s bezpečností normou 1/07/10, za sporný považují i podpis žalobce na prezenčních listinách, žádné proškolení nevyplývá ani z výpovědi svědků B. a C. V odvolání odkazují i na výpovědi dalších svědků, z jejichž výpovědi dovozují, že norma upravovala mechanismus hlášení oprav a zajištění jeřábu poměrně nejasně a nejednotně. V odvolání je zpochybňován i závěr soudu prvního stupně, že by byl úraz způsoben fyzickým kontaktem žalobce a) s projíždějícím jeřábem. V této souvislosti žalobci odkazovali i na některé údaje znaleckého posudku, který nepovažují za dostatečně průkazný a věrohodný. Navrhovali zrušení rozsudku soudu prvního stupně a vrácení k dalšímu řízení.
4. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala odvolání i žalovaná. Žalovaná nesouhlasí naopak se závěrem soudu prvního stupně, že nebyla splněna další podmínka úplného zproštění se odpovědnosti, a to kontrola dodržování bezpečnostních předpisů. Namítá, že kontrola znalosti a dodržování bezpečnostních předpisů byla prováděna, k tomu byly žalovanou navrhovány i důkazy, které nebyly provedeny. Vyslechnutí svědci, z jejichž výpovědí soud vycházel, se vyjadřovali k otázce průběhu úrazového děje, nikdo z nich však se nevyjadřoval k otázce kontrol dodržování bezpečnostních předpisů. Nově příchozí zaměstnanci jsou zaškolení svými mistry a vzdělávání

a kontrola předpisů probíhá nejen na školeních, ale také v provozu. Pokud soud prvního stupně vytkl žalované absenci výstražné cedule, považuje tento závěr soudu za protichůdný, neboť na jedné straně soud dospěl k závěru, že žalobce vědomě vstupoval do prostoru, ve kterém věděl, že v něm hrozí nebezpečí (zejména s ohledem na 40 let praxe v podniku), na druhé straně však považoval absenci tabulky, která zde podle slov svědka C [REDACTED] bezprostředně před úrazem žalobce chyběla, za tak závažnou okolnost, která vedla k tomu, že žalovaná nebyla zproštěna své odpovědnosti zcela. Soudem prvního stupně zjištěný skutkový stav považuje za neúplný a rozhodnutí soudu prvního stupně za překvapivé, neboť pokud soud prvního stupně měl pochybnosti o tvrzení žalované ke kontrolám dodržování bezpečnostních předpisů na pracovišti, měl provést žalovanou navržené důkazy a poučit o tom, že nemá toto tvrzení žalované za prokázané. Žalovaná navrhovala zrušení rozsudku soudu prvního stupně a vrácení k dalšímu řízení.

5. Vedlejší účastnice na straně žalované se k odvolání žalované připojila a navrhla zamítnutí žaloby v celém rozsahu, případně zrušení rozsudku soudu prvního stupně a vrácení věci k dalšímu řízení. Námitky žalobce považuje za liché a zdůrazňuje, že již soud prvního stupně dospěl k závěru, že povinnosti zajistit odstavení jeřábu si byl žalobce plně vědom. Tuto skutečnost považuje vedlejší účastnice za zcela zásadní. Požadavek soudu na soustavné kontrolování znalosti a vyžadování dodržování bezpečnostních předpisů se potom jeví jako přepjatý formalismus vůči žalované. Pokud jde o označení prostoru řetízky a výstražnou cedulí, nemá tato skutečnost žádný význam k porušení povinnosti žalobcem. Řetízky a cedule neměly zabránit vstupu osob do prostoru, ale měly sloužit k označení daného prostoru. Žalovaná se tedy zcela zprostita své odpovědnosti za úraz žalobce. Rovněž namítala, že odvolání žalobců b) a c) není přípustné, neboť o jejich právech a povinnostech nebylo rozsudkem rozhodnuto. Námitky žalobce a) uvedené v odvolání považuje za zřejmě účelové, neboť k popírání podpisu žalobce na prezenčních listinách potvrzujících jeho účast na školení BOZP došlo teprve v souvislosti se soudním řízením. Při podání vysvětlení na Policii ČR žalobce výslovně potvrdil pravost svého podpisu. Žalobce plnil úkol, který mu byl uložen, nejednalo se o úkol urgentní. Bylo prokázáno, že žalovaná své zaměstnance o povinnosti odstavit jeřáb nepoučovala jenom na formálních školeních, ale i v samotném provozu. Sám žalobce školil své kolegy, včetně některých vyslechnutých svědků. Úraz žalobce zaviněný jeho vlastní nedůsledností, byl jediným vážným úrazem v relativně nebezpečném provozu žalované po dobu několika desetiletí. Odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2141/2011, kde je řešena otázka formy pokynu k zajištění bezpečnosti a ochrany při práci. Příčinou úrazu žalobce byla skutečnost, že před vstupem do předmětného prostoru neodstavil jeřáb, ačkoliv tak byl povinen učinit.
6. Krajský soud v Praze, jako soud odvolací, přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení předcházející jeho vydání, a shledal částečně důvodným odvolání žalované.
7. V průběhu odvolacího řízení vzali žalobci b) a c) své odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně zpět, odvolací soud proto odvolací řízení podle ustanovení § 207 odst. 2 o. s. ř. ve vztahu k nim zastavil.
8. V průběhu odvolacího řízení se odvolací soud pokusil o smírné vyřešení věci (§ 99 odst. 1 o. s. ř.), avšak zejména pro nesouhlas vedlejší účastnice na straně žalované k ukončení sporu tímto způsobem nedošlo.
9. Mezi účastníky je nesporné, že dne 20. 11. 2013 došlo k pracovnímu úrazu žalobce a) při kontrole aerátoru linky BMD. Soud prvního stupně se především zabýval tím, co bylo důvodem, že žalobce a) spadl do tělesa zásobníku a došlo k následným zraněním. Při posledním odvolacím jednání dne 14. 5. 2019 učinil žalobce a) nesporným, že k úrazu došlo v důsledku jeho srážky s jeřábem, když prováděl kontrolu aerátoru linky BMD. Žalobce nadále zpochybňoval, že byl řádně proškolen z obsahu organizační normy č. 1/07/10 z 1. 7. 2010.
10. Podle shora uvedené normy je nutné dbát na pojezd jeřábu v prostoru se sníženým průjezdným profilem v délce cca 8 m, kde může dojít k výskytu pracovníků provádějících kontrolu nebo opravu

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrtánková

zařízení linky BMD. Všichni pracovníci, kteří jsou kompetentní vstupovat do tohoto prostoru, který je zabezpečen řetězem s výstražnou cedulí, musí si před vstupem do tohoto prostoru odstavit jeřáb předepsaným způsobem – nahlášení osobě pověřené / případně jeřábníkovi, bez čehož je zakázáno do označeného prostoru vstupovat (bod 3 normy). Stejně pravidlo obsahovala i předchozí organizační norma č. 2/10/06.

11. Žalobce sice v průběhu řízení před soudem prvního stupně zpochybňoval svůj podpis na prezenční listině školení, případně to, že po celou dobu školení nebyl někdy přítomen, protože byl odvolán za jinou naléhavou práci, avšak nikdy nepopíral, a to ani v odvolání, že by mu nebylo známo, že při práci na aerátoru linky BMD je třeba jeřáb odstavit. Při výslechu na Policii ČR uvedl, že měl za to, že jeřáb odstavit jeho nadřízený – mistr pan R██████████. Odvolací soud nepovažuje za možné, aby žalobce, který u žalované pracoval několik desetiletí, neměl vědomost o normě č. 1/07/10 když stejnou úpravu obsahovala i norma č. 2/10/06 a nebyl si vědom povinnosti odstavení jeřábu předepsaným způsobem – nahlášení pověřené osobě či jeřábníkovi, že bude vstupovat do prostoru a provádět tam opravy. Formálně vzato nejde o to, jakým způsobem byl žalobce a) s bezpečnostním předpisem seznámen, tedy zda a kdy podepsal svoji účast na školení, ale z obsahu spisu je zřejmé, že žalobce věděl, že při práci na aerátoru linky BMD je třeba jeřáb odstavit. Pokud jde o další podmínku zproštění se odpovědnosti, tedy vyžadování a kontrolování dodržování bezpečnostních předpisů, není nutno prokazovat ze strany zaměstnavatele písemné přezkušování či ústní přezkušování zaměstnanců, ale spíše faktická situace zda zaměstnavatel kontroloval, zda se podle těchto předpisů postupuje i v praxi. To, že byla tato norma dodržována a postupovalo se podle ní i v praxi může být dovozeno i z toho, že v předchozí době k žádnému obdobnému úrazu nedošlo a navíc žalobce byl dlouholetým zaměstnancem žalované na stejné pozici údržbáře, kdy nelze na zaměstnavateli spravedlivě požadovat, aby se zvýšenou pozorností sledoval, zda žalobce při práci na aerátoru zajistil odstavení jeřábu. Ani sám žalobce netvrdil, že by i v předchozí době takto postupoval a nadřízenými pracovníky to bylo ponecháno bez povšimnutí. Na druhé straně i odvolací soud nepovažuje za bezvýznamné, že nebyl prostor zabezpečen řetězem s výstražnou cedulí. Žalovaná i vedlejší účastnice namítají, že toto označení mělo význam zejména ve vztahu k třetím osobám, avšak podle názoru odvolacího soudu, pokud by byl prostor takto v souladu s normou označen, mohlo to žalobci a), který vykonával dlouhodobě stejnou práci (nepochybně s určitou rutinou) dopomoci k uvědomění si povinnosti zajistit odstavení jeřábu.
12. Podle ustanovení § 367 odst. 1, písm. a) zákoníku práce ve znění účinném ke dni úrazu, zaměstnavatel se zproští odpovědnosti zcela, prokáže-li, že škoda vznikla za a) tím, že postižený zaměstnanec svým zaviněním porušil právní, nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ačkoliv s nimi byl řádně seznámen a jejich znalost a dodržování byli soustavně vyžadovány a kontrolovány.
13. Podle odst. 2, písm. a) tohoto ustanovení, zaměstnavatel se zproští odpovědnosti zčásti, prokáže-li, že škoda vznikla v důsledku skutečností uvedených v odst. 1, písm. a) a b), a že tyto skutečnosti byly jednou z příčin škody.
14. Hlavní příčinu škody odvolací soud spatřuje v tom, že žalobce a) před zahájení práce na aerátoru linky BMD nezajistil odstavení jeřábu. Na druhé straně ani ze strany zaměstnavatele nedošlo k dodržení či kontrole další části bezpečnostní normy, tedy zajištění prostoru řetězem s výstražnou cedulí, tato situace očividně přetrvávala dlouhou dobu bez povšimnutí. Další příčinou škody však bylo i to, že v době, kdy žalobce a) opravoval aerátor, byl uveden jeřáb do provozu. Jeřáb je v provozu nepravdělně (viz výpověď svědka P██████████ B██████████) a bylo tedy zároveň i věcí náhody, že jeřáb byl uveden do provozu právě v době, kdy žalobce prováděl opravu. Podle názoru odvolacího soudu se žalované podařilo zprostit odpovědnosti za pracovní úraz žalobce a) do výše dvou třetin, když to, že žalobce a) nezajistil odstavení jeřábu, bylo hlavní a převažující příčinou škody na jeho zdraví, avšak ke vzniku škody došlo i proto, že shodou okolností se v daný moment dal do pohybu pojízdný jeřáb a rovněž to, že prostor nebyl v souladu s bezpečnostním předpisem označen.. Odvolací soud proto změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. tak, že základ nároku

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrtánková

žalobce a) je opodstatněný v rozsahu jedné třetiny (§ 220 odst. 1 o. s. ř.).

15. O nákladech řízení, včetně nákladů řízení odvolacího bude rozhodnuto v konečném rozhodnutí ve věci.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu Praha – východ.

Praha 21. května 2019

JUDr. Tomáš Kučera, v. r.
předseda senátu